

באוצר החיים

חנוכה

דברי אלקים חיי"ם מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנז קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y. 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

חנוכה

לא אירא רע כי אתה עמדי

באופן ההדלקה של אותו הלילה לא היה בו להדליק אפילו יום אחד.

נמצא דשניהם נכונים, שהיה בו להדליק יום אחד, ולא היה בו להדליק אפילו יום אחד.

פתילות גרועים – זכר לנפ

בזה י"ל הטעם למה שמבואר בהלכה (ס"י תרע"ג ס"ד) דאין חוששין לפתילות להחליפם, ולכאורה למה לא יהא בזה מצוה מן המובחר ליקח פתילות יפות וחדשות בכל לילה.

אלא דבזה גופא שאין עושים עיקר מהפתילות יש זכר לנפ שהיו מדליקים לגמרי בלי פתילות.

ולזה ג"כ הקילו להדליק בפתילות ושמונים שאין מדליקין בהן בשבת (שבת כ"א ע"א), להראות שאז בשעת הנס היו מדליקים באופן שבדרך כלל אינה דולקת יפה, וא"כ בהא גופא איכא משום פרסומי ניסא והבן.

בטח בה' והוא יעשה

מכא זה אנו למדים על גודל מדת בטחונם של הכהנים הקדושים, שלא עשו שום חשבונות אלא נגשו להעלות אש בשמן בלי פתילות, ואלמלי לא היו מוצאים אלא מים גם כן היו בוטחים במי שאמר לשמן וידליק שיאמר למים וידליק.

זה עיקר ההוראה מימי החנוכה, לדעת שאין צריכים שום דבר אלא לבטוח בה' והוא יעשה. וזה כלל גדול בתורה לקיים מה שנאמר (תהלים 120, ח) שויתי ה' לנגדי תמיד, שתמיד יראה

נראה לבאר מה שתיקנו (שבת כ"ג ע"א) דהרואה נר של חנוכה מברך, והתוס' (סוכה מ"ו ע"א) דנו בזה למה דוקא בחנוכה ולא בשאר מצוות עיי"ש. **נקדים** מה שעלה בדעתי ביישוב קושיית הב"י (ס"י תר"ע) מה היה הנס ביום ראשון, וגם בטעם שמוותר לכתחילה להדליק בפתילות ושמונים שאינם נמשכים יפה.

הדליקו את השמן גופא!

הנראה בזה דהנה המפרשים האריכו למעניתם דכיון שכולם טמאי מתים היו הרי נטמאה המנורה והשמן, וכתבו בזה באופנים שונים שעשו מנורה של עץ והדליקו בפשוטי כלי עץ (עין ברא"ם על הסמ"ג ובמהרש"א שבת). אך עדיין יל"ע על הפתילות מאין היה להם.

ונראה שאכן הדליקו את השמן בלי פתילות, כמו שיש בטבע הנפט וי"ש שהאש נאחז בהם, ואף שבשמן בדרך כלל זה מהנמנע, כאן נעשה נס והיה השלהבת עולה מהשמן בלבד. וז"ש ונעשה בו נס, בהשמן, והדליקו ממנו שמנת ימים, ממנו דייקא, בהשמן בעצמו.

והנה במדורה כזאת בדרך כלל נבער יותר שמן מאשר בהדלקה רגילה בפתילה ושלחבת קטנה. ומיושב בזה דברי השאלתות (פרשת וישלח שאילתא כ"ו) שמקודם כתב והוה ביה שיעורא יומא חד, ולהלן כתב ולא היה בו להדליק אפילו יום אחד. דאם אמנם היה בפך כדי להדליק בו יום אחד היינו רק בהדלקה של כל הלילות, אבל

לפני עיניו את השם הוי' ב"ה וב"ש, ובכל עניניו ודרכיו יסמוך על השי"ת לבדו.

ה' לי ולא אירא

מי שעוזר לו השי"ת ומגיע למדרגה זו, הוא מקיים מה שנאמר (תהלים כג, ד) גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי, כי מלא כל הארץ כבודו, ובכל מקום שאני הולך ובא הוא ית"ש ממלא כל עלמין, ואף בשאול תחתיה בעמקי שאול והקליפות לית אתר פנוי מיניה.

ומתוך ידיעה והכרה זאת אינו מפחד משום דבר רק מהשי"ת בעצמו, שהרי הכל תלוי ברצונו ית"ש, וה' הטוב בעיניו יעשה וברצונו ית"ש כך צריך להיות. דבר זה ידוע לכל יהודי ולכל מי שיש לו רק ניצוץ של אמונת ה'.

לבטוח אף בלי זכויות

והנה יש ומלעיגים על האדם ועל בטחונו, חוטא ופושע שכמותך, על מה אתה סומך, וכי באיזה זכות ראוי אתה לישועת ה'.

אמנם האיש המאמין סומך ובוטח בהשי"ת בלי שום חשבונות, ואכן בשביל דבר זה בלבד, בזכות האמונה והבטחון, ראוי הוא לישועה.

וזה שהכתוב אומר (ירמיה יז, ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו. ויש לפרש ברוך הגבר אשר יבטח בה', כי הוא זוכה לישועה הזאת שבטח וסמך עליה בזכות זה בלבד אשר והיה ה' מבטחו. וכן אמרו חז"ל כל מה שישיראל נוחלים בעולם הזה אינה אלא בזכות האמונה.

קבלה מצדיקים: הבוטח לא ינזק!

שמעתי מצדיקים, דכלל גדול הוא שמי שיש לו בטחון אמיתי בהשי"ת אי אפשר שיקרה לו מאומה, ובאם ח"ו נגזר על האדם איזה עונש מן השמים אז ראשית דבר מכניסים רפיון במדת

בטחונו, (ובבחי' ויחזק ה' את לב פרעה), ומאחר שאבד בטחונו שוב עלולים לפגוע בו כל מיני פורעניות המתרגשות ובאות רח"ל.

ואמרו צדיקים, שמכל מקום ההכרח להיות בחירה ומשאירים לו היכולת להתגבר, ואם הוא אכן עומד בנסיון ומתחזק באמונה אז אי אפשר לענוש אותו.

כי אדם מיישראל יש יכולת בידו להתגבר על כל המכשולות וההפרעות לבטחונו, ואם על אף המחשבות הטורדות הוא מתחזק בכל כוחו שלא ליפול בזרועות האיוש (ער לאזט זיך נישט), ומתחזק בבטחון אמיתי בבוכ"ע, ומשנן לעצמו בשמחה והתחזקות: ה' יעזור, ה' יעזור, הוא ית"ש עמדי בכל עת, ואל יעזבני ואל יטשני, הרי כיון ששם בה' מחסו לא יאונה אליו רעה ונגע לא יקרב באהליו.

הבטחון דרבינו זי"ע בשנות הזעם

יכולני להעיד על דבר זה מתוך הנסיון. בעת שהגענו למחנות ההשמדה אצל הרשעים ימש"ו, ועמדנו שם בעירום ובחוסר כל בלי מלבושים ובלי כיסוי לראשנו, והרשעים הכו ללא הרף באלות שבידיהם והמצב היה בכי רע, פנתי אז להעומדים סביבי וצעקתי לעברם: יהודים! דעו לכם שהשי"ת מחכה לנו שם בתוך המחנה, אמנם נמסרנו בידי הרשעים אבל אל לנו לשכוח שה' אתנו!

ובמשך כל השנה שהייתי שם עבדתי על זה להתחזק ולא לשכוח שה' אתנו, ומלא כל הארץ כבודו גם באושביץ ודכאו, ולית אתר פנוי מיניה. בין כך ובין כך אנו תלויים ועומדים במאמרו ית"ש, ואם נגזר עלינו לחיות יעזור לנו גם כאן, ובאם לאו ח"ו הרי בכל מקום שבעולם הננו אבודים, ואנו צריכים רק את השי"ת, ה' עוזי ומעוזי ומנוסי ביום צרה!

והנה כל זמן שהאדם יושב בתוך עמו בין ידידים ומכירים קל לו להחזיק מעמד, אך כאשר בדד ישכון בין הגויים הוא נבהל ונפחד מאוד.

ואולם בשעה שהוא רואה נר חנוכה הוא מתבונן בהוראת האמונה והבטחון שבמצוה זו, ואז לבו מתמלא שמחה ובטחון בהשי"ת שיעמוד לישועתו גם בין הגויים, והוא מברך בשמחה רבה שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, וגם לי יעשה נסים, ולא אירא מרבבות עם אשר סביב שתו עלי כיון שה' עמדי.

ואיש יהודי העומד יחידי בין רבבות גויים, בראותו מרחוק נר חנוכה הוא מתחיל לרקוד ולשמוח בה' מבטחו.

מאגדה נר ה' דחנוכה תשל"ט

שהרי אף חיה טורפת או רוצח אינם יכולים למשול בו בלי דבר ה', וכל העליונים והתחתונים אינם יכולים לעשות מאומה בלי רצון השי"ת וגזירתו ית"ש, וכיון שכן אין לפחד מהסיבה אלא מהמסובב ית"ש כי הוא אמר ויהי.

ענין זה לומדים בני ישראל בחנוכה, להשריש בלבם שאין לירא מהגויים רק מהשי"ת בעצמו ולבטוח בו. ורק בזכות הבטחון והאמונה עוזר השי"ת.

ענין ברכת הרואה בחנוכה

ולכן הרואה נר חנוכה צריך לברך דהנה מבואר ברש"י (שבת ס"ח) שהוא נמצא בספינה בין הגויים ורואה מרחוק נר חנוכה בפתחי ישראל.

בחנוכה נמשך מפלת הרשעים

הביאור הפשוט בזה הוא כפי שכבר כתב זקה"ק בבני יששכר (כסלו מאמר ד' אות ח') דכמה וכמה נסים נעשו לישראל ולא נקבעו לדורות להודות ולהלל ביום ההוא בכל שנה ושנה, אלא דישנו נס וישועה שהתגלו האור בשמים ממעל הוא רק לשעתו בעת הצטרפות הישועה, אבל ישנם נסים שהמשיכו צדיקי הדור שבכל דור ודור בהגיע זמן הנס יתעוררו ויאירו שוב אותם אורות הקדושים.

ועל ידי ההודאה והדיבור בנסים אלו ימשיך השי"ת בכל שנה ושנה נסים ורחמים על ישראל, ועל נסים הללו נקבע זכר לדורות.

שיר המעלות הבוטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם ישב, ירושלים הרים סביב לה, וה' סביב לעמו מעתה ועד עולם, כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם, היטיבה ד' לטובים ולישרים בלבותם, והמטים עקלקלותם וליכנס ה' את פועלי האון שלום על ישראל.

הארת הנסים בכל שנה ושנה

הנה אומרים בברכה, שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. וכן בנוסח ההודאה שתקנו אנשי כנסת הגדולה, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה.

וז"ש וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו, שאנשי כנסת הגדולה, ב"ד של חשמונאים ומתתיהו ובניו, היה להם הכח לעשות הנס לדבר הקבוע, ולא כדבר העובר שאינו אלא לשעתו, כי בכל שנה ושנה בימים האלו עוזר השי"ת ומאיר קדושת אור החנוכה. ואין ההודאה רק על הנסים שהיו בעבר, אלא על הנסים שהיו ויהיו גם עכשיו.

וזוה וקבעו שמנת ימי חנוכה אלו בחלל והודאה, היינו שקדושת החנוכה יקבע ויתעורר ע"י הלל והודאה להשי"ת.

בחנוכה נעקרים רשעי זמנינו

ואמר ועשית עמהם נס ופלא, וזוה המשיכו ונודה לשמך הגדול סלה, שגם כהיום הזה נודה לשמך הגדול על הנסים והנפלאות בדומה להם, שגם רשעי זמנינו יעקרו מן העולם, ולמלשינים אל תהי תקוה וכל המינים כרגע יאבדו וכל איבך ואויבי עמך מהרה יכרתו, כאשר עשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

כי אין אנו חוגגים לזכר הנפלאות שנעשו לפני אלפי שנים, אלא שבעזרתו ית"ש מתעורר גם בזמן הזה אותו הכח, ועושה לנו אותם נסים שעשה לאבותינו, ובימי החנוכה נפתחים לבני ישראל כל השערים להמשיך רחמים נסים ונפלאות.

רמז נפלא במשנה דב"ק

דבר פלא יש לראות שבמשנה מוזכר ענין חנוכה פעם אחת בלבד (ב"ק ס"ב ע"ב), וזאת בנוגע לגמל שהיה טעון פשתן ונדלק בנר שהונח מבחוץ, ר' יהודה אומר בנר חנוכה פטור.

והמכונן בזה ללמדנו מאי חנוכה, ועד"ש רש"י (בראשית לז, א) הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה, היה פיקח אחד משיב לו ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו, כך יעקב ראה כל

האלופים הכתובים למעלה תמה ואמר מי יכול לכבוש את כולו וכו', ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם עיי"ש.

לזה רמזו שבנר חנוכה אפשר לשרוף גמל הטעון פשתן, ולהיפטר מאלופי עשו הרשעים.

ענין ההדלקה בחוץ

לזה מדליקים מבחוץ להראות שאין אנו מפחדים מהגויים ולא שועים לדבריהם, שידברו ויחרשו מזימות רשע כמה שרוצים, ויושב בשמים ישחק למו, ה' הפיר עצת גויים הניא מחשבות עמים (תהלים לג, י), עוצו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמנו אל (ישעיה ח, י).

בכ"ל לילות השנה יושבים בבית ומפחדים לצאת מחמת רגלא דתרמודאי (עין שבת כ"א ע"ב) הרשעים, אשר עתידין ישראל דעבדי יומא טבא כי חרבי תרמוד (יבמות י"ז ע"א), ואילו בחנוכה נפתחים הדלתות לרוחה וכל יהודי יוצא החוצה ומדליק, וזוה מכלה את הרשעים מארבע כנפות הארץ.

צדיקים הקדושים בנר חנוכה שלהם היו יכולים לשרוף כל הרשעים שבעולם.

ניצוץ דחנוכה מכלה אלופי עשו

וידוע מספח"ק שחדש טבת וחצי שבט הם מחדשים השפלים לבני", כמעט כמו תמוז וחצי אב, והם בבחי' (בראשית כח, לד) ויהי כמשלש חדשים וגו', ורמזו לה זק"ק בבני יששכר.

לזה הקדים השי"ת רפואה למכה ונתן לנו קודם להם את ימי החנוכה, שבזה שמאירים את הימים בנר מצוה (א לייכטיגען חנוכה), ניצוץ יוצא ושורף כל אלופי עשו, שלא יוכלו להרע לבני ישראל בטבת וחצי שבט.

כי בחנוכה נמשכים חסדים נגלים ונסים נגלים כאלו שלא יוכלו להרים ראש.

ביאור המזמור

נבוא לביאור המזמור (תהלים קכ"ה) שיר המעלות
הבוטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם
ישב, היינו שזה יהיה לעולם ודבר נצחי. ירושלים
הרים סביב לה, וה' סביב לעמו ולא נותן להם
להתקרב ולהרע לישראל, דבר זה יהא מעתה ועד
עולם, כיון שפעם אחת היה כדבר הזה שאומות
העולם נתלכדו סביב ירושלים, והיה ה' סביב לעמו
לשמרם, תדע נאמנה שזה יימשך לנצח נצחים כי
לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים.

ואמר למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם,
היינו שבני ישראל לא יצטרכו לנקוף אצבע

להפיל את הרשעים, שאין זה לפי כבודם ומדתם
שהם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים (יבמות ע"ט
ע"א).

והמטרים עקלקלותם יולכם ה' את פועלי האון
ושם ינחלו את מפלתם לבלתי השאיר
מהם שריד ופליט, אבל שלום על ישראל, שיעזור
השי"ת לישראל יהא שלום ומנוחה עד שיבא
מלך המשיח, וביאתו תהא רק מתוך נחת ושמחה.
כי ה' נלחם בגויים ובני ישראל לא יצטרכו לעשות
מאומה, וכדרך שאמר חזקיהו (פתיחתא דאי"ר ל')
אני אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף ולא לומר
שירה אלא אני ישן על מטתי ואתה עושה. ודבר
זה ממושיכים בימי החנוכה.

מאגדה נר ג' דחנוכה תשל"ט

ימי החנוכה - זמן תשובה על מדת יסוד

וי"ל בזה, ובהקדם לבאר הפסוק ויקרא יוסף את
שם הבכור מנשה כי נשני אלקים את כל
עמלי ואת כל בית אבי.

פירשתי בזה מאה"כ (תהלים קמט, ה-ט) יעלו חסידים
בכבוד ירננו על משכבותם, רוממות א' בגרונם וחרב
פיפיות בידם, היינו שאוחזים החרב ביד אבל אינם
יכולים להשתמש בה, אמנם הרי הגיע זמן לעשות
נקמה בגויים תוכחות בלאומים וגו', ועל זה אמר
לעשות 'בהם' משפט כתוב, היינו בינם לבין עצמם,
שיבאו ויחטפו את החרבות מידיהם של היהודים
הבטלנים ויעמדו ויהרגו זה בזה, ובכך 'הדר הוא לכל
חסידיו' שזה דבר נאה והדור לבני ישראל שאינם
זקוקים לצאת למערכות קרב ללחום ולהרוג, שאין זה
מדה יהודית.

נראה לבאר מה שקורים תמיד פרשת מקץ בימי
חנוכה או מיד לאחריהם. ויבואר גם הטעם
שמדליקים מבחוץ, ומשתשקע חמה.

א. ומבשרי אחזה, בשנות ראינו רעה אחרי כל מה
שעוללו לנו הרוצחים הגרמניים ימש"ו מה שעשו עמדי
בפרטיות וגם כלו כל בני משפחתי, חשבתי אז שאחרי
שאשתחרר מידם הרי בכל מקום שאמצא גרמני אדקור
אותו בחרב. אמנם כשבא לידי מעשה לא הייתי מסוגל
לעשות זאת. מחמת טבע רכות הלב של בני ישראל הם
אינם מסוגלים לעשות נקמה בגויים.

ומזה זמן אמרתי דכשיבא משיח צדקנו כ"ב ויהא
צורך לעשות נקם ברשעים, אז מן השמים יעוררו
מדנים בין האומות שילחמו זה בזה ויהרגו אלו את
אלו, ויהודים יעמדו מן הצד וימלאו שחוק פיהם.

ויש לתמוה, לשמחה מה זו עושה ששכח את כל בית אביו הקדוש.

ממדות בניי – לשכוח ולסלוח

והנראה דהנה מצינו (יומא כ"ג) כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, ואמרו (שבת פח:) הנעלבים ואינם עולבים וכו' עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, והיינו זה שמקיים כראוי מצות לא תקום ולא תטור, שאף נטירה בלב בעלמא אין לו, אלא שוכח לגמרי כל מה שעשו.

וכמו שראיתי זאת אצל כ"ק אאמו"ר זי"ע שעוד הרבה להטיב עם מי שצער אותו תמיד במעשי רשעות, וכן אצל שאר צדיקים, שאמרו בכל לילה שרי ליה מאריה לכל מאן דצערן, והתפללו שלא ייענש בן אדם בסיבתם.

רק באופן זה אפשר לעבוד את הבוכ"ע, וזה עיקר מדה קדושה של אדם מישראל, שיהא שמח ביסורים, ולא ירגיש ולא ידע כלל כשעושים לו רעה, הן ברוחניות והן בגשמיות.

יוסף לא נטר איבה

וזה היה מדריגת יוסף הצדיק, שאחר כל מה שעשו לו השבטים הקדושים, שלא יכלו דברו לשלום, והשליכו אותו לבור נחשים ועקרבים, אשר מזה נשתנה זיו פניו (תנחומא וישב אות ב), ומכרו אותו על לא חמס בכפו למצרים ארץ הטמאה, שזה בגדר גדול המחטיא את חבירו יותר מן ההורגו, צ"מ לא נטר איבה עליהם, ולא היה לו שום תרעומת, ושכח לגמרי כל מה שעשו לו.

וע"ז זה נתן הודאה להשי"ת ואמר: כי נשני אלקים את כל עמלי ואת כל בית אבי, ששכחתי את כל העמל והצער ברוחניות ובגשמיות שגרמו לי בית אבי.

בזכות יוסף לא יזכרו חטאתנו

מהאי טעמא נקראים כל ישראל בית יוסף, דכשבאים להתפלל ומתבונן האדם מי אנכי שאזכה להתפלל, והלא כל כך מרדתי נגד הבוכ"ע והרביתי לפגום בקדושה, וכמה פעמים פניתי מדברי תורה ועסקתי בדברים בטלים, והייתי בכך מבזה את התורה, בוש אני להרים ראש, כי איך אבוא לפני ה' הגדול ולבקש שימחול לי אחרי שכל כך הרביתי לחטוא.

ול"זה מזכירים תמיד שאנחנו בית יוסף, ואף אם ח"ו גרמתי פגם, הלא גם יוסף שכח מה שעשו לו אחיו וכלכל אותם, ויתר מרעהו צדיק וכל שכן הבורא ברוך הוא, ולכן גם אתה תשכח לנו את חטאינו והננו לך לעבדים.

יוסף – מדת יסוד ומדת הסליחה

ביותר נראה, דהנה ידוע שיוסף היה לו מדת נוטר ברית, והוא אמר ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וגו', היינו בחי' רע בעיני ה'. וכשאחד פוגם בבר"ק, הוא משוחטי ילדים (נדה יא), כי לוקח זרע קודש שאפשר להיות נוצר מהם נשמות קדושות ומוסר אותם לטומאה ובורא מהם קליפות, ואיתא בספה"ק שהוא בגדר גונב איש ומכרו, שלוקח נשמות קדושות מתחת לכסא הכבוד ומוסרם לקליפות.

ולכן אחרי מיתתו הם באים על קברו ומייללים שם על מה שעשה להם וכמבואר במעבר יבוק, והנה ידוע מהוזה"ק במקום אחד (ח"א רי"ט ע"ב) דלא מהני תשובה על חטא זה, ובמקום אחר (ח"ב רי"ד ע"ב) כתב לבר מתויבתא סגי דחזיא לחפאה על כל חובוי דבר נשא.

כי טוב ה' לכל, וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, ולכן עשה זאת למדתו של יוסף, וכל צדיק תובע אותה מדה הקדושה שהיא שורש

רשות היחיד יחידו של עולם, והטומאה נקראת עלמא דפרודא רשות הרבים.

ולכך מוציאים נרות חנוכה לרשות הרבים מקום התרמודאים (עי' שבת שם) שהם אומה של ממזרים (יבמות טז), ועושים זאת בלילה, לרמז שערבנו לילות טמאות ובכך מסרנו נרות – נשמות קדושות לסט"א וטמאנו אותם.

ומדליקים נר לכל אחד (שבת שם), רמז שעלינו ליתן דין וחשבון על כל נפש.

חנוכה – זמן תיקון הפגמים

ואיתא בספה"ק דחנוכה גמר הימים הקדושים, ונתנו רמז לדבר מהכתוב (תהלים קיח, כז) אסרו חג – סוכות – בעבותים, עד קרנות המזבח, היינו חנוכה, שאז היה חנוכת המזבח.

ונראה כי הנה חזרנו בתשובה וצמנו בערב ר"ה, ולדעת כמה פוסקים גם בשבת שובה, ואח"כ היה הו"ר יומא דערבה בגי' זרע, אבל מה בצע בכל זאת בעוד שלפי הוזה"ק לא מהני תשובה על חטא זה, ויצר לב האדם רע מנעוריו מורגל ומושרש בטומאה ואינו מרגיש בחומר העון, ובהתבוננו בזה חושך ומר לנו שהרי אי אפשר לתקן זאת בר"ה וחג הסוכות, ואף לא בשמחת תורה.

לזה אנחנו עומדים ומצפים לימי החנוכה שבהם עזר השי"ת למתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו – שהיו כל בניו אצלו ולא היו לו בנים לסט"א.

ובימים האלו שהם מדברי סופרים אשר חמורים מדברי תורה יש התעוררות גדולה ביותר מאור חנוכה שמאיר בעולמות העליונים, ואז קל הוי' ויאר לנו, דעשר פעמים השם קל בגי' ש"י, וכשחוטאים נפגם שם הוי' שמלגאו לחותם בר"ק

נשמתו, ועל יוסף לתבוע דינם של הנשמות הקדושות העשוקות.

ואז אומר הבוכ"ע הלא גם את יוסף מכרו, ולא כשהיה טפה אלא כשכבר נוצר ונתגדל והיה לאיש, והיה בר חכים ונפשו קשורה בנפשו של אביו, ומכרו אותו למקום טומאה, ולמרות כן שכח את כל עמלו ואת כל בית אביו, ומזה מתעורר רחמים על אלו הרשעים בעלי תאוה שלא יפלו לגמרי בשערי טומאה.

והוא רחום יכפר עון צ סתם עון רומז לחטא זה כנודע צ ולא ישחית, וממקום שבאת, היינו ממדת יוסף הצדיק, משם נלמד לרחם ולכפר.

בחנוכה מתעורר זכותא דיוסף

ואיתא בספה"ק שמלך יון בגי' יוסף, דע"י שבג"י פגמו בקדושה נתנו כח ליונים לטמאות כל השמנים שבהיכל, וכן גזרו על המילה לטמאות הברי"ק, מחמת שעברו על ולא תתורו וגו'.

לזה קורים תמיד פרשת מקץ בימי החנוכה או מיד לאחריהם, כדי להמשיך שיהא השי"ת מתנהג בחסידות מוחל עוונות עמו, כי זה היה מדת יוסף הצדיק למחול על עלבוננו, וכן יעשה עמנו השי"ת ואל יזכור לנו חטאים ופשעים שעשינו ומסרנו ניצוצות הקדושים לסט"א.

ובחנוכה נתעורר זכות יוסף הצדיק, ובכך הכניע השי"ת את מלך יון, וכנ"ל דחושבנא דדין כחושבנא דדין.

הדלקה מבחוץ – להאיר החושך

לזה תיקנו להדליק על פתח ביתו מבחוץ (שבת כא), כי הנה הנרות רומזים לנשמות וכד"א (משלי כ, כז) נר ה' נשמת אדם, והקדושה נקראת

כנודע, ובימים האלו אפשר לתקן שיהא קל הוי' ויאר לנו, וזאת כאשר אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח, בחנוכה ימי חנוכה המזבח.

לפיכך הקדים השי"ת ימים אלו לחדש טבת, שהוא מג' חדשים השפלים שעליהם נאמר ויהי כמשלש חדשים וגו' זנתה תמר כלתך

כידוע מהאריה"ק. וגם ימי השובבי"ם מתחילים כבר להאיר, ובוכים להשי"ת בחרטה גדולה על העבר.

ולכן קורים אז פרשת מקץ, לעורר זכותו של יוסף שאמר כי נשני וגו', שגם השי"ת ישכח לנו מה שמכרנו נשמות להקליפות.

מעידן רעוא דרעוין מקץ תשל"ז

תוקף קדושת ימי החנוכה

ואז נמשך על כל ישראל רחמים וחסדים, דכפי שמוסיפים לדבר בעניני חנוכה מתעוררים יותר רחמים וחסדים.

וזה וקבעו שמנת ימי חנוכה אלו בהלל והודאה, היינו שקדושת החנוכה ייקבע ויתעורר ע"י הלל והודאה להשי"ת.

קבלת עול תורה בחנוכה

בימי חנוכה מתבוננים בני ישראל, ומקבלים עליהם עול תורה ללמוד וללמד בקבלת התורה כמו שהיה בימים ההם.

דאין לנו מושג על גודל שמחתם כשראו מפלת הרשעים שנמחו מן העולם אותם טמאים שבטלו דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצות ופשטו ידם בממונם ובבנותיהם (רמב"ם פ"ג מחנוכה ה"א).

ובך עוזר להשי"ת גם בזמן הזה לאדם מישראל כשמדליק נרות חנוכה.

מאגדה נר ג' דחנוכה תשל"ט

כ"ז מי שיש לו נקודה של שכל מקבל בימי החנוכה אור חדש של תורה, ואור תורה מאירה בו שיוכל ללמוד ולהתפלל ולהיות יהודי.

חנוכה בצל הצדיקים

וכידוע שאצל צדיקים היו ימי החנוכה ממש כימי סוכות ופסח. ובצאנו נחגגו כל שמנת הימים ברציפות, כי שוה"ט נמשכה עד לאור היום, והתפללות ארכו עד הערב, ובמשך כל שמנת הימים היה לובש בגדי שבת פשוט מחמת שלא היה זמן להחליף את הבגדים, וכמו בשמחת בית השואבה שלא ראו שינה בעיניהם (סוכה נ"ג ע"א).

גם יש בספה"ק דברי חיים לחנוכה דרושים ארוכים יותר מבשאר מקומות, וכן בספרי שאר צדיקים, וכגון בורע קודש, בני יששכר וייטב פנים.

בחנוכה נמשך רחמים וחסדים

כי בחנוכה השיגו הצדיקים התגלות אור הגנוז,

התוכן

לא אירא רע כי אתה עמדי

הדליקו את השמן גופא! / פתילות גרועים - זכר לנס / בטח בה' והוא יעשה / ה' לי ולא אירא / לבטוח אף בלי זכויות / קבלה מצדיקים: הבוטח לא ינזק! / הבטחון דרבינו זי"ע בשנות הזעם / ענין ברכת הרואה בחנוכה

בחנוכה נמשך מפלת הרשעים

הארת הנסים בכל שנה ושנה / בחנוכה נעקרים רשעי זמנינו / רמז נפלא במשנה דב"ק / ענין ההדלקה בחוץ / ניצוץ דחנוכה מכלה אלופי עשו / ביאור המזמור

ימי החנוכה - זמן תשובה על מדת יסוד

ממדות בני"י - לשכוח ולסלוח / יוסף לא נטר איבה / בזכות יוסף לא יזכרו חטאתנו / יוסף - מדת יסוד ומדת הסליחה / בחנוכה מתעורר זכותא דיוסף / הדלקה מבחוץ - להאיר החושך / חנוכה - זמן תיקון הפגמים

תוקף קדושת ימי החנוכה

חנוכה בצל הצדיקים / בחנוכה נמשך רחמים וחסדים / קבלת עול תורה בחנוכה